

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

3 juli 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de bescherming van het D'Hoppebos

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over het Wijnendalebos

Vraag om uitleg van de heer Jef Van Looy tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de verwerking van met ringrot besmette Waalse aardappelen in Vlaanderen

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over het MIRA-BE 2003

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de nieuwe onrust over de financiering van de gemeentelijke rioolwaterzuivering, meer bepaald de versnelde uitbouw van de gemeentelijke rioleringsnetten

Vraag om uitleg van de heer Jef Van Looy tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de toekomst van de cross-border lease

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de situatie in de Vlaamse riolerings- en afvalwaterzuiveringssector

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 3 juli 2003

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de bescherming van het D’Hoppebos

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de bescherming van het D’Hoppebos.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de voorbije weken is er heel wat te doen geweest over de bescherming van het D’Hoppebos in de Waalse gemeente Flobecq of Vloesberg. Er zijn ook verbanden met het Vlaams Gewest, vandaar mijn vraag om uitleg. De Morgen titelde : ‘De grote vervuiler mag blijven, maar tien boomhutten niet.’ Dat is een samenvatting van wat we de voorbije dagen op tv hebben gezien.

Actievoerders bezetten het bos en kregen ruime steun voor hun eisen van natuurverenigingen, de VZW Vereniging voor Bos in Vlaanderen en de plaatselijke bevolking voor hun verzet tegen de vele wantoestanden in het boscomplex : het illegale stort de Radar, de illegale zavelwinning op de Mont de Rhodes en de illegaal aangelegde weg in het D’Hoppebos. Ze krijgen blijkbaar iets minder steun van de plaatselijke burgemeester.

Bovendien zouden er nu plannen zijn om de zavelgroeve op de Mont de Rhodes in de toekomst uit te baten als stortplaats. De ligging van de Mont de Rhodes is ook voor Vlaanderen belangrijk. De heuvel, of wat daarvan over is, en de grondwaterstromen hellen af in de richting van het Brakelbos,

een Europees beschermd gebied, onder andere als Natura 2000- en habitatrictlijngebied. Hier komen talloze zeldzame diersoorten voor, zoals de beekprik, de beekforel, de donderpad en de vuursalamander. Die soorten zijn volledig afhankelijk van kwalitatief uitstekend water, en indien er in de Trou de Rhodes een stort komt, komt dit natuurgebied in het gedrang.

Het boscomplex Brakelbos-Mont de Rhodes-D’Hoppebos heeft trouwens een heel belangrijke recreatieve functie. Duizenden mensen vinden hier rust en ontspanning in een groene omgeving. Indien de Mont de Rhodes wordt ingericht als stortplaats, komt heel dit waardevol bosgebied onder druk te staan, onder andere door de meer dan waarschijnlijke aantasting van de grondwaterkwaliteit. Overigens, de nu al bestaande vervuiling van de stortplaats de Radar loopt via de Dender naar het Scheldebekken. Ook hier loopt het Vlaams Gewest dus direct schade op van de gedoogde illegale activiteiten in Flobecq.

Mijnheer de minister, zult u deze problemen aankaarten op het interministerieel overleg ? Zult u het Waals Gewest vragen maatregelen te nemen om de vervuiling te stoppen, zoals de onmiddellijke sluiting van het stort de Radar, het opleggen van een saneringsplan en een preventief optreden door de weigering van een vergunning voor een nieuwe stortplaats op de Mont de Rhodes ? Zult u aandringen op een maximaal behoud van de bossen in D’Hoppe, aangezien die deel uitmaken van een aanzienlijk en bijzonder waardevol bosgebied dat zich ook deels in Vlaanderen bevindt ? Heeft de OVAM zicht op Vlaamse afvaltransporten naar de stortplaats de Radar ? Klopt het dat Vlaamse firma’s als Vindevogel, De Cubber en De Bilde hierbij betrokken zijn ? Werden er reeds PV’s opge maakt ? Welk gevolg werd hieraan gegeven ? Misschien kunnen we een deel van de problemen aan de bron aanpakken. Blijkbaar bevindt die zich voor een deel in Vlaanderen.

De voorzitter : Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Malcorps. Ik heb de zaak van nabij gevolgd. Aan beide zijden van de taalgrens heersen nogal wat wantoestanden. Aan Waalse zijde wordt dat gedoogd. Ik pleit voor een Vlaams initiatief.

Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, collega's, deze zaak is inderdaad niet nieuw. Op 3 mei 2002 heeft voormalig minister Dua Waals minister Happart reeds op de hoogte gebracht van haar bezorgdheid over het dossier. Op 3 juni heeft minister Happart laten weten dat zijn diensten een onderzoek hebben ingesteld en dat hij de resultaten kenbaar zou maken. Het antwoord van de diensten focust op het onderhoud van de bestaande wegen en niet zozeer op het probleem dat de ontginning en stortactiviteiten mogelijk een negatieve impact hebben op de habitatrictlijngebieden. Een nieuwe brief aan minister Happart hierover leverde geen reactie op.

Op 18 juni 2002 werd ook Waals minister Foret, bevoegd voor afvalbeleid, aangeschreven over dit dossier met de vraag om de hervergunning van de stortactiviteiten te weigeren. De vergunning werd geweigerd, maar er is evenwel toestemming om het stort milieuveilig af te werken.

Al in het najaar van 2002 heeft de OVAM gerichte controles uitgevoerd. Daarbij is gebleken dat afvalstoffen afkomstig van het Vlaams Gewest worden getransporteerd naar het Waals Gewest. Het betrof hier hoofdzakelijk ongesorteerd bouw- en sloopafval met als bestemming de stortplaats de Radar in Flobecq.

De controle van de eindbestemming, onder meer de vergunningstoestand van de betreffende stortplaats, valt echter niet onder de bevoegdheid van de OVAM. Evenmin is er een beperking op het transport van de betreffende afvalstoffen van Vlaanderen naar Wallonië. De handhaving van de Waalse regelgeving dienaangaande valt evenmin onder de bevoegdheid van de OVAM.

Als gevolg van de vaststellingen door de OVAM, heeft voormalig minister Dua op 15 oktober 2002 een nieuwe brief gestuurd naar minister Foret, waarin ze hem op de hoogte heeft gebracht van de betreffende afvaltransporten en van het inzicht van de OVAM dat het over het storten van afvalstoffen gaat en niet over het nuttig toepassen van afvalstoffen.

In zijn antwoord van 10 december 2002 heeft minister Foret bevestigd dat er voor de betreffende bestemming geen vergunning meer is voor het storten van afvalstoffen, maar dat er anderzijds in het kader van de sanering van de stortplaats aan de exploitant onder meer verstevigingswerken zijn opgelegd, en dat de betreffende inerte afvalstoffen vanuit Vlaanderen waarschijnlijk daarvoor worden aangevoerd. Daarbij heeft hij tevens gesteld dat voor het nakomen van de verplichtingen in het vervolg bij voorkeur inerte afvalstoffen afkomstig uit Wallonië zullen worden gebruikt en dat hij aan zijn administratie de opdracht zal geven om aan de exploitant te verbieden om dergelijke afvalstoffen vanuit Vlaanderen nog langer aan te voeren.

Bij recente nieuwe en gerichte controles door de OVAM is evenwel gebleken dat deze transporten nog steeds doorgaan. Naast het transport van ongesorteerd bouw- en sloopafval, en steen- en betonpuin, werd ook het transport van asfaltschraapsel vastgesteld, een duidelijk niet-inerte afvalstof. Algemeen kan evenwel worden gesteld dat de betreffende afvalstoffen niet voldoen aan de Vlaamse regelgeving voor nuttige toepassing als bouwstof zoals bepaald in Vlarea, omdat ze niet als dusdanig gecertificeerd waren en de kwaliteit en het inert karakter ervan bijgevolg niet verzekerd zijn. De transporten gebeuren door diverse firma's die in de sector actief zijn.

Daarbij is ook vastgesteld dat de transporten niet waren vergezeld van een identificatieformulier overeenkomstig de regelgeving die dienaangaande vanaf 1 januari 2003 van kracht is. Voor die inbreuken werden dan ook de nodige PV's opgesteld. De OVAM onderzoekt momenteel samen met de juridische dienst van het departement LIN, of ze het instrument van de milieuheffingen kan inzetten en voor het storten van het afval navorderingen kan instellen in hoofde van de betrokken Vlaamse afvalfirma's. Aangezien Wallonië het gebruik van het afval als een nuttige toepassing beschouwt, is het momenteel onduidelijk of de OVAM een heffing kan navorderen.

Deze week vertrekt er op mijn vraag een brief van de OVAM aan de betrokken Vlaamse afvalfirma's. Ze zullen worden gewezen op het feit dat, aangezien Wallonië stelt dat de afvalstoffen dienen als bouwstof voor het verstevigen van stortdijken, de afvalstoffen COPRO-gekeurd moeten zijn, want dat is een voorwaarde om te kunnen worden gebruikt als bouwstof. De brief zal nadien worden gevolgd door een fysieke controle waarbij vrachtwagens met een vracht die niet beantwoordt aan de

Sannen

gestelde voorwaarden, zullen worden teruggestuurd.

Ik hoop hiermee enige verduidelijking te hebben gegeven. Het Vlaams Gewest doet wat het kan. De brief die deze week nog wordt verstuurd, kan een bijkomende druk zijn om de wantoestanden een halt toe te roepen.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, uiteraard ben ik blij met dit heel duidelijke antwoord. Ik vrees dat het zogenaamde stortverbod nog steeds op grote schaal wordt overtreden en dat nog steeds inert en niet-inert materiaal wordt gestort te Vloesberg. Wallonië moet daarop toezien. Wallonië stelt dat het enkel nog Waals inert materiaal zal toestaan, dus zou er sowieso geen afval meer mogen vertrekken uit Vlaanderen, ook geen afval voor nuttige toepassingen. Ik ben blij dat niet-inert materiaal dat niet als bouwstof kan worden gebruikt, in elk geval zal worden teruggestuurd en dat het Vlaams Gewest zijn verantwoordelijkheid voor 100 percent zal opnemen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over het Wijnendalebos

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Verfaillie tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over het Wijnendalebos.

De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het bos van Wijnendale, waarvan ongeveer 200 hectare door het Vlaams Gewest werd aangekocht in 1982, vormt het grootste nog resterende complex van oud bos in Zandig Binnen-Vlaanderen. Het is een restant van de uitgestrekte bossen die aan het West-Vlaamse Houtland zijn naam gaven. De totale bosoppervlakte bedraagt ongeveer 300 hectare en daarvan zijn ongeveer 200 hectare domeinbos. Ongeveer de helft

van het domeinbos werd aangewezen als bosreservaat. Daar wordt het bos de kans gegeven om volledig spontaan te evolueren. Het andere gedeelte wordt opengesteld voor recreatie.

Vandaag zijn het bosreservaat en het recreatief gedeelte een schoolvoorbeeld van verloedering. Omgevallen bomen, veroorzaakt door stormen of een gebrek aan verzorging, blijven liggen en worden slechts sporadisch opgeruimd. Volgens de administratie Bos en Groen is de reden hiervoor een tekort aan middelen voor het onderhoud. Nochtans beschikt ze over 100 miljoen euro om bossen en landbouwgrond aan te kopen. Geld voor onderhoud en nazorg blijkt er niet te zijn.

Vier jaar geleden werden mooie uitheemse bomen opnieuw ontschorst. Een partij van enkele hectaren lariksen werd onderaan bewerkt met ijzeren kabels waardoor de sapstroom werd onderbroken. Ik heb ter illustratie fotomateriaal meegebracht. De meeste van die bomen zijn afgestorven. Enkele exemplaren wisten zich nog te redden, maar die werden dit voorjaar opnieuw bewerkt. Vreemde bomen horen kennelijk niet thuis in het bos. Alleen de inheemse bomen worden getolereerd, maar niet verzorgd. De olmen zijn aangetast door de olmenziekte, die uiterst besmettelijk is. De bomen worden niet opgeruimd. Ze zijn een broeihaard voor besmettingen in de ruime omgeving. De zangvogels zijn er verdwenen. Eksters en kraaien zijn er heer en meester. De vossenburchten zorgen voor dood en bederf tot in de verre omgeving. Kortom, de verloedering is in het bos alom aanwezig. Het is het bos der schande geworden. Vooraleer men in de toekomst overgaat tot het onzorgvuldig aankopen van landbouwgrond om nieuwe bossen aan te planten, moet men eerst moeite doen om de bestaande bossen in eigendom van het Vlaams Gewest op een deftige manier te onderhouden.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van voormelde problematiek ? Om welke redenen wordt het bos niet meer onderhouden ? Ziet u een mogelijkheid om voor het bos dringend in een passend onderhoud te voorzien ? Kunt u een overzicht geven van de onderhoudsbeurten van het bos gedurende de afgelopen 4 jaar ?

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, collega's, als minister bevoegd voor het bosbeleid ben ik op de hoogte van het gevoerde beleid voor bosreservaten, maar ik moet ootmoedig bekennen dat ik niet op de hoogte word gebracht van elke afgestorven of omgevallen boom.

Sannen

Het is algemeen bekend dat in het dichtbevolkte Vlaanderen de mens door de eeuwen heen sterk heeft ingegrepen in het bos door kappen van bomen, laten begrazen, afbranden, enzovoort, zodat er van natuurlijke bosecosystemen in onze contreien geen sprake meer is.

In 1990 – bij de goedkeuring van het Bosdecreet – heeft de decreetgever zich achter een oproep geschaard vanuit wetenschappelijke hoek, vanuit bosbouwkundige kringen en vanuit de sector natuurbehoud, om in een wettelijk kader te voorzien voor de uitbouw van een netwerk van bosreservaten. Dit gebeurde in navolging van de meeste Europese landen.

Bosreservaten worden opgericht, ingericht en beheerd met het oog op het herstellen van een aantal natuurlijke bosecosystemen in Vlaanderen. Dit gebeurt vooral om ons, en de volgende generaties, meer inzicht te laten verwerven in de spontane processen van bosontwikkeling en in de opbouw van natuurlijke bosecosystemen. Kennis over deze spontane processen is nodig om het bestaande bosbeheer bij te sturen in een meer natuurgericht en dus duurzamer bosbeheer.

Bovendien is deze kennis ook relevant in het kader van een economisch bosbeheer. Waarom zouden kostbare ingrepen of werken uitgevoerd worden, die vaak niet via bosexploitatie terugverdiend kunnen worden, wanneer via spontane processen – natuurlijke verjonging in plaats van aanplanten bijvoorbeeld – hetzelfde resultaat kan worden bereikt? Dit kan tegen veel minder of zelfs zonder kosten.

Daarnaast heeft de inrichting van bosreservaten ook een cultuurhistorisch en educatief belang. Ik ga ervan uit dat algemeen aanvaard wordt dat belangrijke openbare – maar ook private – middelen ingezet worden om ons rijk cultuurhistorisch patrimonium in Vlaanderen veilig te stellen voor het nageslacht. Het is verbazingwekkend te moeten vaststellen dat het herstel van ons natuurpatrimonium in Vlaanderen, dat verhoudingsgewijs met zeer geringe middelen gerealiseerd kan worden, zo gecontesteerd wordt.

Over het specifieke beheer in het Wijnendalebos kan ik u het volgende meedelen. Ik meen dat de door u aangehaalde voorbeelden van zogezegde verloederende een ongenueanceerd beeld schetsen van de situatie in het Wijnendalebos. Ik beschouw

het huidig beheer van het Wijnendalebos als verantwoord en passend in de doelstellingen van het Vlaams en Europees beheer van bosreservaten. Voor het gedeelte van het bos dat geen bosreservaat is, vindt een beheer plaats conform de beheersvisie voor openbare bossen, die ruim gedragen wordt en op multifunctionaliteit gebaseerd is. Ik wil erop wijzen dat het Wijnendalebos een van de mooiste boscomplexen van West-Vlaanderen is, waarin een onderbouwd beheer, conform de beheersvisie en de doelstellingen voor bosreservaten, plaatsvindt.

Het bosreservaat Wijnendalebos heeft een op 6 mei 1999 bij ministerieel besluit goedgekeurd beheersplan, waarin de streefbeelden, beheersdoelstellingen en de daaraan gekoppelde concrete beheersmaatregelen duidelijk beschreven en gemotiveerd worden. Zoals u zelf reeds in de inleiding van uw vraag schetst, wordt in het bosreservaat van Wijnendalebos in belangrijke mate voor spontane ontwikkelingsprocessen gekozen.

Voor het grootste deel van het bosreservaat Wijnendalebos werd voor een integraal statuut gekozen. In het beheersplan zijn inleidende beheersmaatregelen opgenomen om een ideale Ausgangssituatie te creëren voor een verdere ontwikkeling naar een zo natuurlijk mogelijk bosecosysteem. Dit beheersplan werd voorgesteld in overleg met een ruime adviescommissie, waarin meerdere administraties, wetenschappelijke instellingen, natuurverenigingen en experts vertegenwoordigd zijn, waardoor een grondige motivatie van het wenselijk beheer gewaarborgd is.

Diverse van de door u aangehaalde voorbeelden van wanbeheer, zoals het verwijderen van exoten en het laten liggen van dood hout, sluiten aan bij de doelstellingen van de gewenste ontwikkeling naar een zo natuurlijk mogelijk bosecosysteem. Ook in het domeinbos van Wijnendale worden geleidelijke omvormingen naar een meer inheems ecosysteem, conform de beheersvisie, beoogd. Agressief verjongende exoten kunnen de ontwikkeling van inheemse en van nature bij ons voorkomende soorten sterk hypothekeren. Daarom worden soorten als Amerikaanse eik en vogelkers bestreden. Aandacht voor dood hout en dode bomen is tevens een belangrijk element in de beheersvisie voor openbare bossen.

Talrijke organismen, waaronder diverse broedvogels en insecten, zijn voor hun voortbestaan op dood hout aangewezen. Om dergelijke soorten, die deel uitmaken van een bosecosysteem, voldoende kansen te bieden, worden plaatselijk dode bomen,

Sannen

takken en stronken niet opgeruimd. Uiteraard worden hierbij steeds de veiligheidsaspecten in acht genomen. Langs dreven worden natuurlijk wel dode bomen verwijderd. Dit was het antwoord op uw eerste vraag.

Wat uw tweede vraag betreft, is het geenszins zo dat er geen onderhoud plaatsvindt in het Wijnendalebos. Diverse beheersmaatregelen in het Wijnendalebos vinden plaats zoals bepaald in het beheersplan voor het bosreservaat en op basis van de beheersvisie voor openbare bossen in het domeinbos. Hiertoe behoren onder meer het onderhoud van paden in het domeinbos, het kappen van exotische boomsoorten, het maaibeheer in het bosreservaat, enzovoort.

Aangezien het beheer wordt uitgevoerd overeenkomstig het goedgekeurd beheersplan, ben ik van mening dat het beheer van het bos niet dient te worden aangepast. Dit was het antwoord op uw derde vraag.

In antwoord op uw vierde vraag kan ik zeggen dat de afgelopen 4 jaar doorgaans een arbeider van de afdeling Bos en Groen voltijds met beheerswerken in het Wijnendalebos bezig was. In het bosreservaat werden onder meer Amerikaanse eik en vogelkers geringd en verwijderd, vond de nazorg hiervan plaats, werd verspreid naaldhout geringd en werd afval verwijderd.

Ik kan hier nog het volgende aan toevoegen. We moeten natuurlijk een onderscheid maken tussen het domeinbos en het bosreservaat. In een bosreservaat probeert men een boscossysteem tot stand te brengen. Daarbij zijn bepaalde ingrepen noodzakelijk die op dit ogenblik misschien als onbegrijpelijk ervaren kunnen worden. Het zijn echter ingrepen die werkelijk noodzakelijk zijn om een boscossysteem op gang te brengen. Ik wil er wel op wijzen dat een natuurlijk boscossysteem in Vlaanderen nagenoeg nergens meer bestaat. Om die reden is het belangrijk dienaangaande de nodige knowhow te ontwikkelen.

De voorzitter : De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. De praktijken die op die foto's getoond worden : is dat normaal ? Is dat bewust gedaan ?

Minister Ludo Sannen : Inderdaad, dat is bewust gedaan.

De heer Jan Verfaillie : Ik begrijp er niets meer van, maar dat zal waarschijnlijk wel aan mezelf liggen, aangezien ik geen boom- of bosspecialist ben. Toch wil ik één zaak duidelijk stellen. Indien er in onze regio plannen zouden zijn om bijkomende bossen aan te leggen, dan zullen we zeker tweemaal nadenken vooraleer onze toestemming te geven. Hoe moeten we immers dergelijke praktijken aan de plaatselijke bevolking gaan uitleggen ?

De voorzitter : Onze goede collega Jos Deseranno had destijds wel een heel goed inzicht in die bosfilosofie. Het bosdecreet dat we goedgekeurd hebben, is daar volledig mee in overeenstemming. De heer Jef Van Looy was er ook bij.

Buitenstaanders begrijpen inderdaad niet altijd goed welke methoden wetenschappelijk verantwoord zijn in het kader van die bosontwikkeling. Voor leken kan dat inderdaad bijzonder slordig overkomen. Toch beseft ik dat het voor de ontwikkeling van een natuurkundig milieu noodzakelijk kan zijn om bijvoorbeeld boomstronken te laten verrotten. Als men daarover gaat praten met boswachters of andere bosdeskundigen, dan wordt dat concept veel duidelijker en beseft men dat dit inderdaad op redelijkheid stoelt.

De heer Jan Verfaillie : Toch vind ik dat een eigenaardige situatie die voor mij niet door de beugel kan.

Minister Ludo Sannen : Ik kan me voorstellen dat u behoefte hebt aan bijkomende uitleg. Daarvoor kunt u terecht bij de administratie en bij de woudmeesters. Daar zal men u uitleggen wat de bedoeling is van een bosreservaat en van het beheer van het domeinbos, dat inderdaad volgens andere beheersplannen gebeurt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jef Van Looy tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de verwerking van met ringrot besmette Waalse aardappelen in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Looy tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de verwerking van met ringrot besmette Waalse aardappelen in Vlaanderen.

Voorzitter

De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, sinds medio juni is een West-Vlaams composteringsbedrijf bezig met de verwerking van 11.000 ton Waalse, met ringrot besmette aardappelen. Die worden daarbij tot veevoeder verwerkt.

Dit was trouwens niet het eerste incident. Enkele weken voordien had men in Wallonië reeds 3.000 ton plantaardappelen ontdekt die met ringrot besmet waren. Die aardappelen mochten in Wallonië worden gestort. Die nieuwe 11.000 ton besmette aardappelen werden echter naar Vlaanderen getransporteerd om bij ons verwerkt te worden.

Gelukkig houdt die ziekte geen gevaar in voor mens en dier. Ze kan wel aanzienlijke gevolgen hebben voor de aardappelteelt en voor onze Vlaamse status als exportregio. Het is een quarantaineziekte. Dit betekent dat de grenzen toegaan zodra die ziekte ergens in Europa vastgesteld wordt.

Een hoeveelheid van 11.000 ton betekent zowat 400 vrachtwagens die tussen medio juni en medio september van Wallonië naar West-Vlaanderen zullen rijden. Die vrachtwagens zullen wel afgedekt worden met een zeil dat het stempel van het Federaal Voedselagentschap draagt, maar iedereen weet dat zo'n zeil los kan geraken en dat aardappelen gedurende een dergelijk transport verloren kunnen gaan. Ik heb er begrip voor dat Vlaanderen Wallonië wil helpen, maar het gaat daarbij om een eenrichtingsverkeer. Dat is precies de reden voor mijn vraag om uitleg van vandaag.

Ik moet hier nog aan toevoegen dat die aardappelen gestoomd worden. Dat is toch wat het Federaal Voedselagentschap meldde.

De aardappelen gaan niet terug naar Wallonië. Ze blijven in West-Vlaanderen van waaruit ze, na het stomen, naar rundveebedrijven vertrekken als veevoeder.

De waarheid was echter anders. De eerste aardappelen bleken nog hard te zijn, wat dus betekent dat ze niet gestoomd waren. Het Federaal Voedselagentschap reageerde daarop door te stellen dat dit in orde was omdat de aardappelen gedurende een aantal dagen of uren onder een temperatuur van 70 graden hadden gestaan.

Nadien bleek echter dat die aardappelen niet eens onder een temperatuur van 60 graden hadden gestaan. Maar ook daar kon het Federaal Voedselagentschap vrede mee nemen. Waarom spreekt men dan van stomen als 60 graden gedurende enkele dagen of uren reeds voldoende blijkt te zijn om de bacterieziekte te vernietigen ?

We worden nu al enkele jaren geplaagd door Wallonië, dat geen Vlaamse mest meer wil afnemen. Binnen Europa wordt dat mesttransport geregeld in de bezemrichtlijn. Als mest aan bepaalde voorwaarden voldoet, dan mag dat binnen Europa getransporteerd worden. Dat gebeurt vandaag bijvoorbeeld met kippenmest of met gecomposteerde varkensmest, die naar Nederland of Frankrijk gaat, of die zelfs vanuit Nederland weer doorgevoerd wordt.

Wallonië blijkt zich echter van Vlaanderen af te schermen. De reden die daartoe wordt ingeroepen, is dat de bezemrichtlijn enkel geldt tussen Europese lidstaten, en niet binnen de lidstaten zelf. Binnen de lidstaten moeten we dat volgens Europa maar zelf regelen.

Waar zijn we dus mee bezig ? Wij nemen risico's voor Wallonië, maar Wallonië past de Europese regelgeving niet toe. Is het niet verschrikkelijk dat het parket van Charleroi bij transporteurs uit de Noorderkempen binnenvalt en die transporteurs zelfs verplicht om hun vrachtwagens naar Wallonië te brengen, waar ze dan aan de ketting worden gelegd ?

Op dit moment worden er hoge boetes uitgeschreven omdat er afval van Vlaanderen naar Wallonië is gevoerd. De Mestbank heeft dat afval goedgekeurd voor transport en voor afzet in het buitenland en in Wallonië. Waarom verwerken we de Waalse aardappelen in Vlaanderen ? En waarom keren ze niet terug naar ginder ? Wallonië heeft nochtans runderen genoeg om die aardappelen als veevoeder te verwerken.

Mijnheer de minister, welke garanties zult u bieden om elke vorm van besmetting in Vlaanderen met ringrot uit te sluiten ? Wat gebeurt er met het afgevoerde waswater of slib van het verwerkingsbedrijf ? Zult u dit transport aangrijpen om te discussiëren over de Vlaamse mest ? We moeten toch minstens bekomen dat we in België de Europese bezemrichtlijn toepassen. Is dit geen goede gelegenheid om te praten over de exporteurs, die hoge boetes krijgen, en wier vrachtwagens worden geblokkeerd ? De Mestbank keurt het transport van mest van Vlaanderen naar Wallonië goed, maar

Van Looy

dan wordt de transporteur aangepakt. De Mestbank verwittigt die mensen niet dat in Wallonië een andere reglementering geldt.

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : De vraag hoe het komt dat de aardappelen uit Wallonië hier terecht komen, is de verantwoordelijkheid van het Federaal Voedselagentschap. De andere vragen gaan over de relatie tussen de gewesten. Het is moeilijk om die twee vragen aan elkaar te koppelen omdat we geen invloed hebben op beslissingen van het Federaal Voedselagentschap.

Het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen is de competente autoriteit op het vlak van sanitaire aspecten. De diensten van het FAVV houden toezicht op het laden, lossen en verwerken van de besmette aardappelen. De vrachtwagens zijn tijdens het transport verzegeld, wat het risico van besmetting tijdens het transport beperkt.

Bij de verwerking komen er geen afvalwaterstromen in het milieu terecht. De aardappelen worden gestoomd en vervolgens gebruikt als veevoeder. De stoom is zuiver. Het water van de koer wordt opgevangen, verwarmd en vervolgens in het proces gebracht. Het grondafval wordt gestort op een vergunde stortplaats.

De keuze van het FAVV is op dit bedrijf gevallen wegens de prijs, de technische mogelijkheden van het proces met zijn gesloten watercircuit en het feit dat dit bedrijf volledig losstaat van de aardappelsector.

De vraag naar mogelijke export van mest van Vlaanderen naar Wallonië is vanuit Vlaanderen nooit ingetrokken. Tijdens verscheidene overleggrondes tussen Vlaanderen en Wallonië is echter gebleken dat het Waals Gewest de poort voor Vlaamse mest gesloten houdt. Het blijft een deeloplossing om de Vlaamse mestoverschotten af te zetten naar Wallonië. De Waalse landbouwers blijven trouwens vragende partij, vooral ter verrijking van het humusgehalte in hun bodems.

Ik wil me ertoe engageren om de bespreking opnieuw op te starten in een positieve sfeer. Mogelijkheden voor de export binnen Europa, maar ook andere redenen, kunnen een aanleiding zijn om het overleg opnieuw op te starten. We moeten er wel rekening mee houden dat de regelingen voor export binnen Europa zijn opgesteld voor transport

tussen landen, en dat die dus niet gelden tussen regio's. Een soortgelijke regeling moet er komen tussen de regio's. De regeling voor de grensboeren zal binnenkort worden afgesloten.

Ik betreur ten zeerste dat in het kader van de invoer in Wallonië in 2001 zulke zware boetes zijn opgelegd en dat er zelfs vrachtwagens in beslag werden genomen. De boetes lijken buiten proportie, zeker omdat de Waalse landbouwers de mest milieukundig correct konden aanvaarden. Uiteraard zijn de boetes administratief of gerechtelijk opgelegd, en kan ik niet tussenbeide komen.

De Mestbank heeft in 2001 als administratie haar plicht gedaan en heeft de documenten gecontroleerd op de geldigheid in het kader van het mestdecreet. Die taak is in het mestdecreet ingeschreven. De Mestbank mag trouwens de meldingen niet afkeuren omwille van de afzet naar Wallonië. De Mestbank kan alleen meldingen weigeren indien er overtredingen inzake het mestdecreet of onvolledigheden op het document worden waargenomen. De Mestbank kan enkel de transporteurs op de Waalse wetgeving wijzen en melden dat ze ook daarmee in orde moeten zijn. Dat is door de Mestbank op die manier in 2001 mondeling meegegeed.

De beklagde kan tegen de administratieve procedure een bezwaar indienen en in geval van een gerechtelijke procedure kan men zich laten verdedigen. De Mestbank heeft als ondersteuning een studie laten verrichten over de verschillende regelgevingen die hier van toepassing zijn, zowel de Vlaamse, de Waalse, de federale als de Europese. Er werden in deze studie heel wat conclusies getrokken uit een aantal contradicties die in de verschillende wetgevingen tot uiting kwamen. De studie is opvraagbaar, ook door de verschillende betrokkenen, en kan als verdere kapstok gebruikt worden in de latere procedure.

Het is een groot minpunt dat de Waalse landbouwer de door hem gevraagde en gewilde mest uit Vlaanderen niet kan ontvangen. Ik zal me dan ook inspannen om de poort naar Wallonië opnieuw open te krijgen.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Ringrot en de vernietiging van de aardappelen zijn inderdaad een federale materie. Dat geldt ook voor de kwaliteit van gecomposteerde en verwerkte mest. Als minister Foret de grens kan sluiten, dan kunt u toch zeggen dat het risico dat Vlaanderen als aardappelprodu-

Van Looy

cent loopt, te groot is. U kunt ook de grens sluiten. Mest valt niet onder de bezemrichtlijn, maar onder de afspraken tussen de gewesten. Mijnheer de minister, u moet dat aankaarten.

Minister Ludo Sannen : De twee zijn niet zomaar te vergelijken. Ik zou niet weten op welke regelgeving ik een beroep moet doen om dit transport van besmette aardappelen te verbieden. Voor mest sluit Wallonië de grens niet. Wallonië zegt dat de mest niet op de bodem mag terechtkomen.

De heer Jef Van Looy : U hebt de grens toch gesloten voor de vogelpest.

Minister Ludo Sannen : Dat heeft de federale overheid gedaan.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over het MIRA-BE 2003

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over het MIRA-BE 2003.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, een week geleden werd het 'Milieu- en Natuurrapport Vlaanderen : Beleidsevaluatie' voorgesteld. Dat was het eerste in zijn soort. De beleidsevaluatie was in het vooruitzicht gesteld in het decreet algemene bepalingen milieubeleid van 1995. Uit de eerste reacties blijkt dat bepaalde conclusies voor verwarring en voor uiteenlopende interpretaties zorgen.

Mijnheer de minister, hoe is de selectie van de hoofdstukken en thema's voor dit rapport gebeurd ? Waar in het rapport komt de externe inbreng aan bod, en waar heeft de administratie bepaalde zaken onderzocht ?

Treedt u de conclusies en het toekomstscenario van hoofdstuk 3 bij ? Dat gaat over de afwachtende houding van de gemeenten en de burgers in ver-

band met de rioleringsproblemen. Het gewest ondervindt veel weerstand van de gemeenten. Er is een gebrek aan politieke wil. Veel gemeenten grijpen de onduidelijkheid aan als verwijt aan het gewest en als excuus voor die afwachtende houding. Dit lijkt me onterecht te zijn : gemeenten leveren ook inspanningen.

Was het de bedoeling een beleidsevaluatie van het gemeentelijk beleid te voeren ? Werden de gemeenten hierbij betrokken ? Welke conclusies en bijstellingen in het beleid zullen er als gevolg van dit rapport worden genomen ?

De voorzitter : De laatste vraag van de heer Matthijs is op mijn verzoek geschrapt. Die ging erover of er geen parlementair initiatief moet komen om dat rapport te bespreken. Dat is nog niet aan de orde geweest wegens tijdsgebrek, maar dat zal na het reces gebeuren.

Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, collega's, de opmaak van het MIRA-rapport, en dus ook van het MIRA-BE-rapport, is geregeld in het decreet algemene bepalingen milieubeleid. Daarin is uitdrukkelijk gekozen voor een onafhankelijke opstelling van de rapporten. De aansturing gebeurt dan ook door een stuurgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van het middenveld en voorgezeten door een wetenschappelijk expert. Het is die stuurgroep die de keuze van de onderwerpen heeft gemaakt.

Idealiter zou de beleidsevaluatie het hele milieubeleidsveld moeten omvatten. Dit was niet mogelijk in een eerste MIRA-BE, zowel door het ontbreken van voldoende informatie, als door beperkingen van tijd, geld en expertise. Daarom is ervoor gekozen om te starten met enkele deelvelden van het milieubeleid, met de bedoeling ervaring en expertise op te bouwen.

De twee uitgekozen milieudomeinen, het afvalwaterbeleid en het afvalstoffenbeleid, hebben al een zekere beleids geschiedenis en zijn belangrijk op het vlak van personele en financiële middelen. Bovendien waren de betrokken administraties vertrouwd met beleidsevaluatie, onder meer doordat deze domeinen ook aan het Steunpunt Milieubeleidswetenschappen worden onderzocht.

Uit een inventarisatie van milieubeleidsevaluatief onderzoek werd ook vastgesteld dat deze twee beleidsdomeinen relatief veel zijn bestudeerd, maar wel ad hoc. Omdat deze twee beleidsdomeinen op

Sannen

zich nog te complex zijn, werden vier deeldomeinen uitgekozen, twee voor afvalwaterbeleid en twee voor afvalstoffenbeleid.

Dit eerste MIRA-BE-rapport moet de basis vormen voor een systematisch uit te bouwen en te verbreden evaluatie van het milieubeleid. Voor toekomstige rapporten is het de bedoeling dat de keuze van de beleidsthema's verder wordt gestandaardiseerd via verfijnde selectiecriteria. Een belangrijk criterium is de beschikbaarheid van gegevens. Om de beleidsrelevantie te bewaken, is een goede communicatie met de milieuadministratie belangrijk.

De vier evaluatiestudies werden uitgevoerd door wetenschappers van de UIA, de UGent en de KU Leuven. Tijdens hun onderzoek hebben de wetenschappers documenten geanalyseerd en interviews afgenomen van alle betrokken partijen, inclusief beleidsuitvoerders – dat is gebruikelijk bij beleids-evaluatief onderzoek. Hun bevindingen werden neergeschreven in een uitvoerig wetenschappelijk rapport, dat beschikbaar is op de website van MIRA : www.milieurapport.be.

Voor het rapport MIRA-BE 2003 hebben de onderzoekers hun onderzoek samengevat in een tekst van ongeveer 30 pagina's. Zoals gebruikelijk bij de MIRA-rapporten werden deze teksten kritisch nagelezen door een grote groep lectoren. Alle geïnteresseerden kunnen optreden als lector en bij de samenstelling van de lectorengroep wordt er door het MIRA-projectteam van de VMM over gewaakt dat alle betrokken partijen worden vertegenwoordigd. De opmerkingen en suggesties van de lectoren werden later door de auteurs verwerkt in hun eindtekst. Bij meningsverschillen werden overlegvergaderingen tussen de auteurs en de lectoren georganiseerd. Elke eindtekst werd ook ter goedkeuring voorgelegd aan de lectoren. Het projectteam MIRA van de VMM zorgde voor de blauwdruk van het rapport MIRA-BE en coördineerde het proces.

Hoofdstuk 3 van MIRA-BE 2003 over de 'Gemeenten en de uitbouw van de infrastructuur voor afvalwaterzuivering' werd geschreven door onderzoekers van de UIA, faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen. Bij de lectoren waren er vertegenwoordigers van onder andere de stad Aalst, Aquafin, VMM, VMW, VEV, MINA-raad en BBL.

In de slottoespraak van de voorstelling van MIRA-BE 2003 op 23 juni 2003, heb ik meegedeeld dat ik

de conclusies en aanbevelingen van de vier evaluatiestudies zorgvuldig zal bestuderen. Een beleids-evaluatie gaat óver beleid, maar – wat minstens even belangrijk is – een beleidsevaluatie is er ook vóór het beleid. Een beleidsevaluatie dient met andere woorden om te leren hoe het in de toekomst beter kan. De beleidsevaluatie wordt in MIRA-BE 2003 gedefinieerd als 'de wetenschappelijke analyse van een bepaald beleid of een deelveld van het beleid, dat op basis van criteria wordt beoordeeld, en op grond waarvan aanbevelingen worden geformuleerd'. In hoofdstuk 3 over afvalwaterzuivering hebben de auteurs, naast hun conclusies, inderdaad twee scenario's uitgewerkt, waarbij ze telkens de voor- en de nadelen hebben uitgeschreven, zonder daarbij zelf keuzes voor te stellen. Ik herhaal dat het de bedoeling is dat deze voorstellen zorgvuldig worden bestudeerd.

Het afvalwaterzuiveringsbeleid is in se een multi-actorbeleid. In het onderzoek kwamen alle actoren aan bod : de burgers, de gemeenten, de provincies, het Vlaamse gewest, Aquafin, VMM en Aminal. Door de veelheid aan actoren en hun onderlinge afhankelijkheid kan geen van de actoren de sturing en de controle volledig op zich nemen. Ze zijn bijgevolg van elkaar afhankelijk voor de financiële en politieke steun, kennis, hulpbronnen en invloed. Het was dan ook nodig om deze verschillende spelers in het beleidsveld van de afvalwaterzuivering te betrekken in het onderzoek – wat de onderzoekers dan ook gedaan hebben. Wat deze spelers willen, weten en kunnen, verschilt onderling sterk, en het onderzoek heeft daarom de afhankelijkheidsrelaties en afwentelingsmechanismen gedetailleerd in kaart gebracht.

Zoals gezegd, maken beleidswetenschappers gebruik van verschillende sociaal-wetenschappelijke onderzoeksmethoden, zoals documentenanalyse en interviews. De UIA-onderzoekers hebben voor hoofdstuk 3 in een eerste fase verkennende gesprekken gevoerd met personen van VMM, Aquafin, VVSG, enkele gemeenten en de milieubeweging. Op basis daarvan werd de onderzoeksvraag exact gedefinieerd. In een tweede fase werden op basis van een vaste interviewgids gesprekken gevoerd met diverse personen, voornamelijk van gemeenten, Aquafin en VMM.

Voor de documentenanalyse werd een uitvoerig onderzoek gedaan van onder andere wetteksten, verslagen van hoorzittingen, tijdschriften, jaarverslagen en persteksten. Wat de tekst in MIRA-BE 2003 zelf betreft, werd een beroep gedaan op lectoren die schriftelijk commentaar op de teksten leverden.

Sannen

Ik herhaal dat ik de conclusies en de aanbevelingen van het rapport zal bestuderen. Ik kijk ook met interesse uit naar de reactie en suggesties van de diverse betrokken doelgroepen op de beleidsevaluaties, om zo de juiste conclusies te kunnen trekken over het verbeteren van het beleid. Het belang van het leereffect werd door meerdere sprekers aangehaald tijdens het panelgesprek bij de voorstelling van MIRA-BE 2003. Ook bij het maken van dergelijke rapporten is er immers sprake van een leerproces. De conclusies ervan zullen worden gebruikt bij de opmaak van soortgelijke rapporten.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik veronderstel dat we na het reces op de hoogte zullen worden gebracht van de reacties van de deelnemers en doelgroepen, zodat we de discussie goed gedocumenteerd kunnen aanvatten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de nieuwe onrust over de financiering van de gemeentelijke rioolwaterzuivering, meer bepaald de versnelde uitbouw van de gemeentelijke rioleringsnetten

Vraag om uitleg van de heer Jef Van Looy tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de toekomst van de cross-border lease

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de situatie in de Vlaamse riolerings- en afvalwaterzuiveringssector

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Matthijs tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de nieuwe onrust over de financiering van de gemeentelijke rioolwaterzuivering, meer bepaald de versnelde uitbouw van de gemeentelijke rioleringsnetten, van de heer Van Looy tot minister Sannen,

over de toekomst van de cross-border lease, en van de heer Van Dijck tot minister Sannen, over de situatie in de Vlaamse riolerings- en afvalwaterzuiveringssector.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, naast het bedrag van 65 miljoen euro in de begroting, werden bijkomende middelen in het vooruitzicht gesteld door de verkoop van het aandeel van het Vlaams Gewest in de VMW. Er komen ook middelen uit het FFEU.

Ondanks die stijging van de financiële middelen is er opnieuw onrust ontstaan over de betoelaging van de door de ambtelijke commissie van de VMM goedgekeurde rioleringsprojecten van steden en gemeenten. Door een strikte interpretatie van het subsidiebesluit dreigen een aantal toegezegde subsidies te vervallen, terwijl de projecten al in uitvoering zijn. Het gaat vooral over Aquafin-dossiers of gecombineerde Aquafin-dossiers, die reeds zijn aanbesteed.

Meerdere Oost-Vlaamse gemeenten overwegen om de minister in gebreke te stellen wegens onbehoorlijk bestuur. De rioolwaterzuivering dreigt opnieuw vertraging op te lopen, terwijl de Europese vervaldata in zicht komen.

Mijnheer de minister, worden de in de begrotingscontrole – die vorige week werd goedgekeurd – voorziene middelen van de verkoop van het aandeel van het Vlaams Gewest in de VMW, dit jaar nog ter beschikking gesteld ? Wat is de stand van zaken van het dossier ?

Hoeveel dossiers werden ingediend en werden door de ambtelijke commissie correct bevonden en zijn rijp voor een subsidie ? Voor hoeveel ingediende en goedgekeurde dossiers vervalt de subsidie van het Vlaams Gewest ? Hoe moet het subsidiebesluit worden geïnterpreteerd ? Zal het worden gewijzigd ? Wordt er een verduidelijking aan toegevoegd waardoor de praktische moeilijkheden zullen verdwijnen ?

Voorziet u in een versnelling van de investeringsinspanning voor de aanleg van ontbrekende rioleringsnetten ? Wat met de zonering ? Ligt de verantwoordelijkheid bovengemeentelijk of gemeentelijk ? Wat met het aanduiden van knooppunten ?

De aanleg van gescheiden rioleringsstelsels wordt nu voor 100 procent betoelaagd. Hoeveel kilometer

Matthijs

gescheiden rioleringsstelsels werden aangelegd via subsidies ? Hoe werden die subsidies verdeeld over de provincies ? Hoe werden de projecten geselecteerd ?

Wat met de projecten die uit de boot vielen ? Worden die op de lange baan geschoven omdat de gemeenten volledig moeten instaan voor de betaling ?

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de financiële situatie van onze gemeenten is algemeen bekend. Gemeenten gaan creatief op zoek naar centen. De cross-border lease, of CBL, is zo'n creatieve vondst.

De techniek houdt in dat een kapitaalsvoet – in dit geval de gemeentelijke rioleringen – voor een lange termijn worden verkocht of verhuurd aan een buitenlandse investeerder – in dit geval een Amerikaanse. De riolering wordt vervolgens terug geleast. Die terughuur bevat een koopoptie tegen een vaste prijs. De gemeenten zouden zowel het juridisch als het economisch eigendomsrecht behouden – over het economisch eigendomsrecht zijn de experts het echter niet eens.

De CBL-techniek is een internationaal financieeringsinstrument. Het is gebaseerd op de verschillen in de belastingwetgeving. In ons geval gaat het over verschillen tussen Amerika en België. Een Amerikaanse investeerder heeft een belastingvoordeel door bij ons te investeren, en de gemeenten pikken daar een centje of percentje van mee.

Het opzetten van een CBL-constructie is blijkbaar erg ingewikkeld. Het waterdicht maken van de contracten vereist de inzet van zowel Belgische als Amerikaanse financiële, fiscale en juridische expertise. Dat vertaalt zich in vrij hoge vaste kosten. Volgens experts kunnen die oplopen tot miljoenen euro's. Gemeenten met dossiers die de eindfase bereiken, moeten een bemiddelaar zoeken. In de meeste gevallen is dat een gespecialiseerd, extern, juridisch adviseur. Voor de financiële zaken kunnen de gemeenten bij de banken terecht, en met banken kan worden afgesproken dat pas wordt betaald als er een contract is. Zo'n regeling geldt niet bij externe juridische adviseurs. De 3 percent die de gemeenten hopen te krijgen als inkomsten in cash geld van de waarde van hun riolering, zou wel eens nodig kunnen zijn voor het betalen van de experts, als het contract niet ingaat.

In kranten en tijdschriften lezen we nogal wat onheilsberichten over de CBL-techniek. In Amerika werd al geprobeerd om de wetgeving te wijzigen. Die poging is op niets uitgedraaid, maar kan morgen opnieuw worden ondernomen. Als de wetgeving daar wijzigt, wat gebeurt hier dan met de contracten ? De gemeenten met bijna afgeronde contracten zullen voor de kosten moeten opdraaien.

Mijnheer de minister, we weten dat uw voorganger, mevrouw Dua, geen voorstander was van deze techniek. Ze heeft dit meermaals gezegd. Ze heeft er zelfs aan gedacht om de gemeenten die hierop ingingen, geen financiële toelagen meer te geven voor de aanpassingen van rioleringen.

Als de gemeenten een raming moeten maken van de waarde van hun rioleringen, zullen deze in orde moeten zijn. Defecte rioleringen zullen hersteld moeten worden voor de gemeenten kunnen leasen. Anders moet de prijs hiervan geschat worden, wat niet gemakkelijk is.

Mijnheer de minister, u hebt bij de bespreking van de begrotingscontrole hierover ook uitspraken gedaan. U liet alle mogelijkheden open en keek de kat uit de boom. Daarom was het opvallend dat kort nadien, tijdens een studiedag van de VVSG, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, een kabinetsmedewerker van u een uitspraak deed die tegengesteld was aan wat u hier had gezegd.

Hoe kijkt u tegen de recente evolutie aan ? Of zijn de krantenberichten, waarin onder meer verwezen wordt naar een Europese ambtenaar die zich grote zorgen maakt, nergens op gebaseerd ?

Het wordt tijd dat de regering hierover een standpunt inneemt. De regering kan zich natuurlijk verschuilen achter de autonomie van de gemeenten. De houding dat de gemeenten die risico's willen nemen met hun geld, dit zomaar kunnen doen, is voor mij te eenvoudig.

Blijft u bij uw uitspraken ? Ik ben benieuwd wat uiteindelijk uw houding wordt.

Kunnen de gemeenten met dit proces verder gaan ? Waarom organiseert de Vlaamse regering geen steunpunt waar de gemeenten terecht kunnen voor assistentie, want het is een complexe materie. Op dit moment is elke gemeente bezig met opnieuw het warm water uit te vinden.

Wat zijn de risico's voor de gemeenten van de operatie ?

De voorzitter : De heer Geraerts heeft het woord.

De heer Jean Geraerts : Mijnheer de voorzitter, op dit moment begeven we ons met de cross-border lease op glad ijs. Het is normaal dat de in het vooruitzicht gestelde inkomsten voor de gemeenten aantrekkelijk zijn. Maar toch zitten er een aantal adders onder het gras. Geen addertjes, maar echte adders.

Ik ga even verder in op wat de heer Van Looy heeft gezegd. De contracten worden opgesplitst. Eerst wordt er een contract afgesloten met een zogenaamde arranger of bemiddelaar, een leasingbureau.

Een tweede contract is met een investeerder. Op dit ogenblik worden contracten afgesloten met een arranger, maar wie gaat betalen als in de toekomst die arrangers de contracten met de investeerders niet aangaan ?

Op dit moment duiken een aantal problemen op, waardoor men niet zeker is dat de Amerikaanse investeerder zal toehappen. Bij de verkoop van de rioleringen eisen de Amerikaanse investeerders een eigendoms-certificaat, maar bij een eigendoms-certificaat hoort een bodemonderzoek. Op dit ogenblik kan er geen eigendoms-certificaat afgeleverd worden zonder een bodemonderzoek. De OVAM heeft reeds gewaarschuwd dat het afleveren van een certificaat duur is en in dit geval enkele jaren kan duren.

Nu blijkt dat men een juridische uitweg zoekt. De gemeenten gaan de capaciteit van de riolen verkopen. Dit is het laatste nieuws dat ik heb opgevangen. De gemeenten gaan de opening van de riolen verkopen om een bodemattest te omzeilen.

Mijnheer de minister, kan er een eigendomsattest worden afgeleverd voor de opening van de riolen, zonder dat er een bodemonderzoek heeft plaatsgevonden ? De gemeenten gaan dus lucht verkopen.

De Amerikaanse fiscus zegt duidelijk dat alleen goederen die cash kunnen genereren, in aanmerking komen voor de transactie. Als er geen eigendoms-certificaten kunnen worden afgeleverd, kan er ook geen transactie doorgaan.

De gemeenten sluiten akkoorden af met de arrangers, maar wie gaat die arrangers betalen als duidelijk wordt dat de Amerikaanse investeerder niet kan of niet mag toehappen van de Amerikaanse fiscus ?

De voorzitter : De heer Wille heeft het woord.

De heer Paul Wille : Ik ben blij met de toon van de uiteenzettingen van de collega's. Ik hoop dat de administratie en de regering zich voldoende bewust zijn van wat er aan de hand is. Het is niet juist om te vertrekken van het standpunt dat de middelen bij de gemeenten schaars zijn. Dit is een malthusi-aanse redenering : men gebruikt de gevolgen van een probleem zonder de oorzaken aan te pakken. Dit is een bijzonder nefaste manier van redeneren.

Ik denk dat bij de ondernemers in Amerika deze operatie niet wordt opgezet vanuit generositeit, om aan Vlaamse overheden een stuk van de export-subsidie die zij ontvangen, opnieuw over te hevelen. We hebben hier te maken met een intellectuele oefening van grote multinationals, maar ik raad aan goed te bekijken wie de ondernemingen en de private fortuinen zijn die deze oefening financieren. Ik weet zeker dat dan de steun voor deze operatie, die nu nog leeft bij een aantal politieke partijen, zal wegvallen.

Ik zeg niet dat de reden voor deze operatie malafide is, maar ze is in ieder geval perfide, want het akkoord dat men probeert te sluiten met de lokale besturen, zal nooit zo goed zijn als bij het afsluiten van de overeenkomst. Wanneer de wetgeving in België of Vlaanderen verandert, is het akkoord nodig van de maatschappij die heeft gekocht en nadien opnieuw leest, om niet over te gaan tot een nieuwe overeenkomst. Dit wil zeggen – en het gaat natuurlijk over autonome gemeenten – dat wanneer deze operatie een ruime verspreiding zou hebben, wij in feite een groot gedeelte van ons Vlaams patrimonium verpatsen, om het daarna in een dienstenovereenkomst opnieuw te verwerven, waarbij we helemaal het initiatiefrecht kwijt zijn.

Ik weet vanuit welke politieke hoek dit komt, maar ik begrijp het niet. Degenen die overheidsvriendelijk denken, hebben zich nooit eerder zo duidelijk op het aambeeld van het grote geld gelegd. Het spijt me dat ik dit zo moet zeggen. Ik kan dit ook juridisch onderbouwen, maar ik had deze vraag echt over het hoofd gezien, anders had ik mij ook van een juridisch antwoord voorzien. Ik waarschuw iedereen die deze transactie wil doorvoeren.

De voorzitter : De heer Laloo heeft het woord.

De heer Boudewijn Laloo : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik hoop dat ik niet uit de toon val, want ik ben wel een voorstander van de cross-border lease. En dit is zeker geen oppositie-taal. Ik ga de discussie over het al of niet aangaan

Laloo

van de cross-border lease niet opnieuw starten. Ik distantieer mij dan ook van begrippen als glad ijs, perfide en dergelijke.

Mijnheer de minister, ik wil u enkele concrete vragen stellen. Er zijn een aantal steden en gemeenten die geopteerd hebben om in het systeem te stappen. Een van de elementen bij deze beslissing is dat deze steden en gemeenten een haalbaarheidsstudie opmaken. In sommige gemeenten is deze haalbaarheidsstudie reeds goedgekeurd door de gemeenteraad. Een haalbaarheidsstudie is echter onvolledig indien we van de Vlaamse regering geen duidelijk standpunt hebben over het bodemattest.

Ik wil hier ook herhalen dat het niet gaat over de verkoop van rioleringen, maar over het in concessie geven van rioleringen.

Ik wil het niet zozeer hebben over het bodemsaneringsattest, maar over de subsidiëring van de riolen. Bij een haalbaarheidsstudie, die een opbrengst vooropstelt voor de gemeente, kan men geen objectief oordeel vormen indien de houding van de Vlaamse regering over subsidies niet duidelijk is.

Mijnheer de minister, uw voorganger heeft niet a priori het systeem en de subsidies uitgesloten. Wel werd duidelijk dat de autonomie van de gemeenten over het rioleringsstelsel een belangrijke rol zou spelen bij de bepaling van de criteria tot subsidiëring. Zoals reeds aangehaald werd, was een van uw medewerkers op de studiedag tamelijk onduidelijk over de criteria tot subsidiëring. Hij moest antwoorden dat de criteria nergens officieel bekendgemaakt zijn.

Mijnheer de minister, ik vraag u duidelijk of de regering voor- of tegenstander is van de cross-border lease. Tevens vraag ik van de Vlaamse regering een duidelijke boodschap aan die gemeenten die opteren voor dit systeem.

Een verklaring van minister Van Grembergen destijds kwam er op neer dat de Vlaamse regering geen probleem had met de cross-border lease. Ik hoop dat de regering niet plots van idee verandert.

Er zijn anderen die verklaren dat de gemeenten die opteren voor cross-border lease voor de subsidies wel eens achteraan op de lijst kunnen belanden.

Mijnheer de minister, uw voorganger maakte duidelijk dat de autonomie van de gemeenten over haar riolen een duidelijk criterium zou kunnen zijn voor de subsidiëring. Met een cross-border lease

blijft de gemeente juridisch en economisch eigenaar van de riolen. Een grotere autonomie dan dit bestaat er volgens mij niet. De gemeenten hebben het aanbod gekregen van de intercommunales om het gebruiksrecht op hun riolen af te staan. Ik vind dit een grotere stap naar de vermindering van de autonomie van de gemeenten dan de cross-border lease. Wat bedoelt u dus eigenlijk met die autonomie van de gemeenten ?

Kunt u ook duidelijk zeggen wat de officiële criteria zijn om de prioriteiten tussen projecten vast te leggen ?

Daarnaast vraag ik toch ook een duidelijke timing. Wanneer gemeenten willen instappen in de cross-border lease, is een duidelijke timing nodig. De gemeenten die willen instappen, moeten dit jaar instappen. Ik ga niet alle redenen hiervoor geven, maar deze gemeenten moeten duidelijk weten hoe het verder zal evolueren.

Sommige gemeenten hebben de haalbaarheidsstudie voorgelegd aan de gemeenteraad. Normaal gezien wordt drie maanden later de zogenaamde turnsheet voorgelegd. De gemeenten die de closing willen doen, moeten dat nog dit jaar doen. Geef toch ten minste aan de gemeenten een objectief gegeven, zodat ze de haalbaarheidsstudie op een objectieve manier kunnen beoordelen.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, met betrekking tot de cross-border lease zijn mijns inziens ook wel een aantal positieve kanttekeningen het vermelden waard.

Er werd hier gealludeerd op mogelijke wetwijzigingen in de VS. Indien dit na de closing zou gebeuren, zijn er mijns inziens voldoende afdekkingsmogelijkheden om daar geen hinder van te ondervinden. In de VS zijn buitenlandse inkomsten of winsten voor bedrijven belastbaar. Dit betekent ook dat alle investeringen, afschrijvingen, leasingkosten en dergelijke de facto aftrekbaar zijn van die belastingverplichtingen. Dit is een principe dat in de VS al lang standhoudt. Ik denk niet dat ze daarvan zullen durven afstappen, want dat zou bij de vele Amerikaanse ondernemingen die in het buitenland investeren, een chaos creëren. Persoonlijk denk ik dus dat wetwijzigingen moeilijk realiseerbaar zijn.

Een tweede punt is dat de Vlaamse overheid met bijvoorbeeld de Liefkenshoek-tunnel, het Ferrarisgebouw, De Lijn of Indaver zelf het goede voorbeeld heeft gegeven. Ik was trouwens verheugd

De Cock

toen minister Van Grembergen de gemeenten indertijd de vrije hand heeft gegeven om daarmee door te gaan.

Ten derde wens ik me aan te sluiten bij de woorden van mijn collega die het had over het feit dat men nu eerder van die doorvoercapaciteiten spreekt en dat het dus eigenlijk om fiscale eigendommen gaat. Wat dat bodemattest betreft, wens ik erop te wijzen dat heel wat van die rioleringen geen kadastraal nummer hebben. Indien het enkel om doorvoercapaciteit gaat, dan is er niet eens sprake van een fysieke eigendom waardoor er geen kadastraal nummer kan zijn. Bij mijn weten hoeven dan ook geen bodemattesten te worden afgeleverd.

Ik besef wel dat er ook heel veel risico's aan verbonden zijn. Persoonlijk vind ik echter dat aan de gemeenten, die nu al heel veel inspanningen hebben geleverd om gesprekken te voeren en die eventueel reeds arrangers hebben aangeduid en op een zucht van een closing kunnen staan, nu geen verkeerd signaal mag worden gegeven door te zeggen dat het niet mag of dat, als ze het wel doen, ze beboet zullen worden.

Tot slot wens ik het nog even te hebben over de prioriteitenlijst die gehanteerd zou worden bij de toekenning van de subsidies. In welke mate zal het loutere feit dat men een cross-border lease zou afsluiten een reden kunnen zijn om achteruit te schuiven op die prioriteitenlijst? Ik vind immers dat dit niet tegenstelbaar is aan gemeentebesturen en dat dit niet als criterium mag worden gehanteerd. Dat is mijn persoonlijke mening, en graag had ik van de minister vernomen hoe hij daarover denkt.

De voorzitter : Om de teksten leesbaar te maken voor alle ingezetenen, zou het misschien raadzaam zijn bij het verslag een Engelse woordenlijst te voegen waarin die begrippen worden uitgelegd en voorzien van een Nederlands equivalent.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in deze commissie voel ik me een beetje de vreemde eend in de bijt. Misschien zal ik wel dingen vragen waarvan het antwoord voor de commissieleden evident is.

Mijn vraag is ingegeven door een serieuze bekommernis die me ook gesignaleerd is door mensen én bedrijven die actief zijn in de riolerings- en de af-

valwaterzuiveringssector en die aan de alarmbel hebben getrokken. Aan mijn vraag is ook een tewerkstellingsaspect gekoppeld. Ook in dit dossier dreigen er dienaangaande een aantal ernstige problemen op ons af te komen.

In een open brief van juni 2003, opgesteld in gemeenschappelijke naam door de NV Aquafin, de ORI – de Organisatie van Raadgevende Ingenieurs –, het Vlario – het overlegplatform in de Vlaamse riolerings- en afvalwaterzuiveringssector –, de Vla-webo – de Vlaamse Federatie van Aannemers Wegen en Rioleringen –, en de VVSG – de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten –, gericht aan de Vlaamse regering, wordt immers meer dan fors aan de alarmbel getrokken. Sta me toe de volgende passage uit die brief te citeren : 'De situatie in de Vlaamse riolerings- en afvalwaterzuiveringssector gaat van kwaad naar erger. Momenteel zitten voor bijna 500 miljoen euro aan uitvoeringsklare projecten muurvast omwille van procedureel-administratieve en financiële redenen.'

In deze aangelegenheid is ook Europa een belangrijke actor. Europa heeft immers met betrekking tot afvalwaterzuivering strikte deadlines vooropgesteld. Naar verluidt zou worden voorzien in hoge boetes per dag indien die deadlines niet worden gehaald. Dat is mij toch ter ore gekomen. In die optiek is een boete betalen echt weggegooid geld.

Begin april kondigde uw voorganger op de Vlario-dag aan dat er voor 2003 een bijkomende en directe financiële injectie van 50 miljoen euro komt om dringende geblokkeerde dossiers weg te werken. Indien ik me niet vergis, is dit reeds in deze commissie ter sprake gekomen naar aanleiding van de begrotingscontrole.

Naast het financiële probleem klaagt de sector ook de lange, omslachtige en onoverzichtelijke administratieve procedures aan, waarbij men de indruk heeft dat subsidievragen om allerlei redenen geblokkeerd worden. Vermoedelijk heeft een en ander ook te maken met de beperkte middelen op Vlaams niveau. In dit verband wens ik ook te wijzen op de richtlijnen. Vroeger werden de gemeenten gevat door de richtlijn-Kelchtermans, maar die werd vorig jaar aangepast door de richtlijn-Dua. Heel wat dossiers blijken nu in het slop te zitten omdat niet de juiste procedures werden gevolgd.

De problematiek is bekend en is in deze commissie reeds meerdere malen aan bod gekomen. Ik verwijs daarbij onder meer naar de vraag om uitleg van de heer Sauwens van 10 december 2002 en naar de bespreking van deze problematiek in deze

Van Dijk

commissie naar aanleiding van de begrotingscontrole.

De toestand is inmiddels dramatisch geworden. Volgens de open brief dreigen er bij de ontwerp bureaus en aannemingsbedrijven op korte termijn talloze jobs te verdwijnen. De orderboeken van de aannemingsbedrijven die voor dergelijke werken hebben ingeschreven, zijn immers theoretisch volgeboekt, waardoor zij ook niet meer inschrijven voor andere werken.

Het is in feite een eenvoudig plaatje : het zijn vaak gemengde dossiers waarbij de gemeenten hoofdopdrachtgever zijn en inderdaad aanbestedingen hebben uitgeschreven, maar op dit ogenblik wachten met de effectieve gunning omdat ze nog niet zeker zijn van de subsidies. Daardoor krijgt het subsidieplaatje een extra dimensie. Er ontstaat als het ware een sneeuwbaaleffect waarbij het nochtans niet al te grote subsidiebedrag ervoor zorgt dat de andere middelen bevroren blijven en men niet tot de aanbestedingen overgaat.

Voor sommige bedrijven is dit nu – juli 2003 – een bijzonder pijnlijke situatie. Men heeft meegedaan aan biedingen en men is nagenoeg zeker van de opdracht, maar de zaken blijven geblokkeerd.

Op een ogenblik dat tewerkstelling prioriteit nummer één is van deze Vlaamse regering, is het beleidsmatig niet te verdedigen dat er jobs verloren zouden gaan omwille van administratieve procedures of omdat de Vlaamse regering niet voldoende creatief zou zijn om desnoods tijdelijke – bijvoorbeeld via prefinanciering –, maar vooral snelle oplossingen te vinden om de gerezen financiële problemen te ondervangen.

Ikzelf pleit niet voor cowboyverhalen maar dring erop aan dat de dossiers in orde zouden zijn. We stellen echter vast dat het nu vaak spijkers op laag water zoeken is, waardoor een aantal zaken worden geblokkeerd.

Ik wens ook nogmaals de Europese deadlines te beklemtonen, waardoor Vlaanderen nog heel wat werk te wachten staat. En ik heb het dan nog niet eens gehad over watersnood. Mochten er zich opnieuw gevallen van watersnood voordoen, dan zal men opnieuw overal kunnen horen wat we hadden kunnen doen. Welnu, vele werken liggen op uitvoering te wachten.

Mijnheer de minister, kunt u mij de lijst meedelen van de rioleringsprojecten die op dit ogenblik geblokkeerd of onzeker van subsidie zijn omwille van administratieve en/of financiële redenen ? Hebt u zicht op de gevolgen inzake tewerkstelling die voortspruiten uit de blokkering van de geplande rioleringsprojecten ?

Acht u het niet noodzakelijk om, naast de onzekere piste – onzeker naar realisatie, maar vooral naar timing – van de verkoop van de Vlaamse aandelen van de VMW, in een snel en tijdelijk alternatief te voorzien om het tewerkstellingsgevaar onmiddellijk op te vangen ? De sector zelf suggereert prefinanciering via het FFEU. En naar verluidt zou Aquafin zelf bereid zijn om een prefinanciering te doen. Kunt u me zeggen wat dienaangaande de stand van zaken is ?

Wat is ten slotte de timing voor de verkoop van de 50 miljoen euro Vlaamse aandelen van de VMW – althans indien die 50 miljoen euro zouden opbrengen ?

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wens nog even terug te komen op de cross-border lease en te suggereren dat we daar het voorzorgsprincipe – toch wel bekend op het vlak van milieubeleid – op zouden toepassen. Uit de vele interventies is immers gebleken dat het hele voorstel toch maar met haken en ogen aan elkaar hangt, dat de garanties op gemeentelijk succes en snelle winst absoluut niet langer verzekerd zijn en dat de gemeenten die in het systeem stappen, toch wel een risico nemen.

Het minste wat we kunnen zeggen, is dat de Amerikaanse overheid en de Amerikaanse politiek op dit ogenblik wel degelijk gealarmeerd zijn rond deze zaak. We zullen moeten afwachten wat daarvan op termijn de gevolgen zullen zijn. Het feit dat we afhankelijk zullen zijn van een bepaalde Amerikaanse politieke meerderheid, is evenwel niet geruststellend voor de invoering van een dergelijke langetermijnconstructie.

Ik treed ook de heer Wille bij, die er terecht op gewezen heeft dat aan deze zaak ook een ethisch aspect verbonden is. Ik zal dan ook niet nalaten uit te pluizen wie ginds de initiatiefnemers zijn. Bovendien gaat het toch wel om een constructie die een soort hold-up pleegt ten koste van de Amerikaanse belastingbetalers. Indien ik Amerikaan was, zou ik me daar toch met kracht tegen verzetten en zeggen dat dit eigenlijk niet kan. Misschien is het, zoals

Malcorps

door de heer De Cock gezegd, in de VS wel de gewoonte om dergelijke constructies op te zetten. Toch heb ik er ethische vragen bij of we dat soort systeem wel moeten gaan ondersteunen.

Men heeft hier ook gezegd dat de gemeentelijke autonomie maar moet spelen. Daarbij werd verwezen naar het standpunt van minister Van Grembergen en dus eigenlijk van de Vlaamse regering. Welnu, dan moeten de Vlaamse gemeenten dan ook maar hun verantwoordelijkheid opnemen en kan men nu niet aan de Vlaamse regering gaan vragen om een soort tijdpad uit te stippelen of om een soort van indekking van de gemeenten te gaan organiseren indien het slecht zou aflopen. Het is het ene of het andere. De Vlaamse regering kan toch moeilijk een dergelijke constructie, met de daaraan klevende ethische bezwaren, mee actief gaan ondersteunen.

De voorzitter : De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie : Mijnheer de minister, ook wij zijn momenteel onderhandelingen aan het voeren met enkele naburige gemeenten om eventueel samen te werken aan een cross-border lease. Welnu, als ik kijk naar de samenstelling van de gemeenteraden, doe ik toch wel een eigenaardige vaststelling. Ik stel namelijk vast dat de meerderheidspartijen in de gemeenten meestal voor zijn, terwijl de oppositiepartijen in diezelfde gemeenten meestal tegen zijn. Dit heeft heel eigenaardige politieke effecten. Zo is men in een gemeente waar de sp.a in de oppositie zit, tegen een cross-border lease, terwijl die partij in een naburige gemeente, waar ze wel in de meerderheid zit, voor een cross-border lease is. (*Rumoer*)

Bij CD&V stel ik dat soms vast, en bij de VLD ook. We moeten dit dossier heel omzichtig benaderen en zorgen dat op middellange en lange termijn de financiële toestand en engagementen van het stadsbestuur niet in het gedrang komen.

Mijnheer de minister, als u geen enkel gevaar ziet in het systeem, dan is het ook geen probleem om eventuele procedures die gemeentebesturen voeren, niet voort te zetten. Waarom voelen de gemeenten zich genoodzaakt om alternatieve financiering te zoeken? We moeten steeds meer bijkomende opdrachten vervullen en we moeten daarvoor de middelen zoeken, omdat we de last niet altijd bij de lokale bevolking willen leggen.

Er is iets fundamenteel verkeerd met de basisfinanciering van de gemeenten. Mijnheer de minister, als u kunt beloven dat er geen enkel risico is, dan kunnen de gemeentebesturen verder werken met dat systeem.

De voorzitter : Ik voel mee met minister Sannen. Hij moet hier een schier onmogelijke opdracht vervullen. U maakt er een paraplusysteem van: u ontloopt uw eigen verantwoordelijkheid in uw gemeentebesturen en wentelt die af op de minister. Elke partij zou een eenduidig standpunt moeten innemen. Het beleid zou dan beter af zijn.

Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil eerst antwoorden op de vragen van de heren Matthijs en Van Dijck, en nadien ingaan op de problemen van de cross-border lease.

Mijnheer Van Dijck, u hebt het over de stelling van Vlario. In de open brief van Vlario is sprake van 500 miljoen euro. Het betreft geen investeringen in riolering, maar wel het totaalpakket. U verwijst ook naar Europese verplichtingen inzake de waterkwaliteit. Niet alle werken dragen bij tot de verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Als u dit element inbrengt om de prioriteit te bepalen, kunnen we misschien tot andere oplossingen komen. Hetzelfde geldt voor de overstromingsproblemen. De werken en projecten die voorliggen, zijn niet altijd de meest efficiënte vanuit het oogpunt van de beperking van overstromingsgevaar.

Het aantal projecten dat Vlario opsomt, is niet helemaal correct. Vlario maakt melding van alle rioleringsprojecten die ooit vanuit verschillende hoeken werden geformuleerd, zonder dat duidelijk is of ze in aanmerking komen voor subsidie of niet. Sommige projecten voldoen niet om in aanmerking te komen. De boodschap van die open brief is dan ook wat sloganesk en misleidend.

Mijnheer Van Dijck, Aquafin maakt niet enkel deel uit van Vlario, maar ook van de ambtelijke commissie waarnaar u verwijst. Aquafin eet dus uit twee ruiven. De commentaren van Aquafin op de gehanteerde procedure door de ambtelijke commissie zijn een verwijzing naar haar eigen inbreng in die ambtelijke commissie.

Een concrete timing voor de verkoop van de aandelen van de VMW kan ik niet geven, aangezien een maximalisatie van de opbrengst uit de verkoop niet mag worden gehypothekeerd door een dwingende timing. Nochtans is er een duidelijk engage-

Sannen

ment van de betrokkenen binnen de Vlaamse regering. Dit moet het mogelijk maken om met bekwaame spoed het dossier af te handelen, zodat tijdens het najaar 2003 de bijkomende 50 miljoen euro ter beschikking kan komen.

Momenteel wordt door de ambtelijke commissie, in overleg met de minister, reeds voor 141 dossiers, ten bedrage van 58.177.489 euro aan subsidies, beslist om de vastlegging van de subsidie te laten doorgaan op het krediet van de begroting 2003. Daarnaast werden nog 214 projecten, voor een totaalbedrag van 103.131.287 euro aan subsidies, goedgekeurd in de ambtelijke commissie tot en met 10 juni 2003, maar die werden nog niet vastgelegd. Dat komt doordat 50 projecten in overtreding waren met de procedure van het besluit en niet meer in aanmerking komen voor vastlegging van subsidies. Het gaat over een bedrag van 22.397.201 euro aan subsidies. Een andere reden is dat projecten omwille van een tekort aan geplande budgetten op de begroting van het Vlaams Gewest, nog wachten op vastlegging. Dat laatste gaat over 164 projecten, voor een bedrag van 80.734.086 euro aan subsidies.

Daarnaast is er nog een groep projecten die nog niet technisch werden goedgekeurd. Het betreft in totaal 294 projecten, voor een geraamd subsidiebedrag van 155 miljoen euro. Die projecten zijn dus niet geblokkeerd door het gebrek aan subsidies.

Voor de grootste groep van die projecten ligt het initiatief voor het deblokken bij de gemeente. Hiervan werden 189 projecten, voor een geraamd subsidiebedrag van 96,5 miljoen euro, reeds eenmaal of meermaals door de ambtelijke commissie besproken, maar nog niet goedgekeurd. Daarvoor hebben de gemeenten gedurende meer dan 6 maanden geen aangepast dossier ingestuurd.

Wat is de juiste interpretatie van het subsidiebesluit? Enerzijds zijn er vastgelegde dossiers, anderzijds zijn er goedgekeurde dossiers, waarvan sommige zijn gegund en daardoor al in een procedure zitten. We zullen dat probleem moeten oplossen. Ik ben wel gehouden aan het besluit zoals het nu voorligt. Voor een ander deel zijn de budgetten nog niet voorradig. Er zijn ook dossiers die al voor de ambtelijke commissie zijn gekomen, maar nog niet werden goedgekeurd en teruggestuurd.

Om in aanmerking te komen voor subsidiëring van gemeentelijke rioleringsprojecten moet voldaan worden aan de procedure zoals beschreven in het

besluit van 1 januari 2002. Sleutelstappen hierbij zijn het indienen van het voorontwerp uiterlijk 9 maanden na het bekendmaken aan de betrokken gemeente van het kwartaalprogramma, het indienen van het ontwerp na toezegging van de gewestbijdrage, en de kennisgeving aan de gemeente van de goedkeuring van het ontwerp-dossier, waarna de gemeente het recht heeft het werk aan te besteden, te gunnen en uit te voeren.

Belangrijk is ook de goedkeuring van het dossier door de ambtelijke commissie. Die commissie doet een technische evaluatie van de dossiers. Het is niet meer dan correct te stellen dat deze goedkeuring noodzakelijk is vooraleer de gewestbijdrage kan worden vastgelegd, zo niet zou het gewest rioleringswerken subsidiëren die niet conform het eigen beleid zijn.

Voor het jaar 2003 is er op het MINA-fonds 65 miljoen euro ter beschikking gesteld ter subsidiëring van de aanleg van gemeentelijke rioleringen. Op het FFEU zou 12,5 miljoen euro extra worden uitgetrokken, om het budgetprobleem deels te kunnen oplossen. Daarnaast wordt ook gerekend op een extra verhoging van de kredieten door de verkoop van het gewestelijk aandeel in de VMW. We hebben de intentie om dat dit jaar te doen en de middelen daarvoor vast te leggen.

Op basis van de evaluatie van de subsidiëeringsprogramma's stellen we vast dat het aandeel gescheiden riolering, dat wordt aangelegd met subsidies, de afgelopen tijd is gestegen. Het aandeel gemengde stelsels dat werd aangelegd met het subsidiëeringsprogramma 2000 was ongeveer 1 procent. De rest waren semi-gescheiden of gescheiden riolen. Een gemengd stelsel wordt nog slechts in zeer uitzonderlijke gevallen aanvaard door de ambtelijke commissie.

De subsidies worden toegekend aan projecten en worden niet verdeeld over de verschillende provincies. Wanneer de gemeenten van een bepaalde provincie minder aanvragen indienen, bestaat de kans dat in die provincie minder projecten worden gesubsidieerd. De selectie van de projecten gebeurt op basis van objectieve criteria, die voor elk project kunnen worden toegepast. De ligging van een project binnen een bepaalde provincie is geen criterium.

De selectie van de dossiers werd gebaseerd op een aantal ecologische criteria. Die zijn gebaseerd op het rendement van het project, de uitbouw van het zuiveringsgebied, de aard van het stelsel, de ecologische situering, enzovoort. Ik kan niet antwoorden

Sannen

op de vraag over de juiste verdeling van de provincies. Dat is trouwens ook niet relevant.

Er zijn dossiers die wel al zijn goedgekeurd, maar die nog niet gegund hadden mogen zijn. Dat blokkeert de vastlegging. Ik neem me voor om dat snel op te lossen. Ik wil ook nagaan of we niet versneld kunnen beschikken over de 50 miljoen euro die we kunnen genereren uit de verkoop van de VMW. Zo kunnen we de wachtlister van dossiers die wel gegund maar niet opgenomen zijn, deblokken zonder aan het ritme van de vastleggingen te tornen. Als we dat zouden doen, komen de gemeenten in een moeilijk parket omdat ze zouden moeten gunnen en daardoor in overtreding zijn. Dat wil ik koste wat het kost vermijden.

De heer Erik Matthijs : Het gaat dus over dossiers die ofwel al in uitvoering zijn, ofwel in aanbesteding zijn. U zegt dus dat u daarvoor een oplossing zult proberen te zoeken.

Minister Ludo Sannen : Dat is inderdaad mijn bedoeling.

Mijnheer Van Looy, ik merk in de eerste plaats op dat het afsluiten van een CBL-contract op juridisch-administratief vlak tot de beleidsverantwoordelijkheden behoort van mijn collega bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden, minister Van Grembergen. We zijn het samen met de rest van de regering eens dat er zich op juridisch-administratief vlak geen problemen stellen.

Ik kan me moeilijk uitspreken over de evoluties. Ik ben niet verantwoordelijk voor de berichten in Trends, noch voor de Amerikaanse wetgeving. Ik laat het aan het beoordelingsvermogen van de gemeenten over om te bepalen of het aangaan van een CBL interessant is of niet, en onder welke voorwaarden ze in het systeem willen stappen.

U vraagt een juridische ondersteuning en u stelt dat een indekking door internationale juristen enorm veel kan kosten voor de gemeenten. U verwacht toch niet van mij dat ik die kostprijs wegneem door te vertellen hoe alles in elkaar zit? Als ik dat zou kunnen, zou ik het doen, maar ik kan het niet.

Er werd ook een vraag gesteld over de koppeling aan de Rio-subsidies. Voor de huidige programma's is er geen sprake van een koppeling. Voor de nieuwe programma's kan een koppeling enkel als de Vlaamse regering CBL als niet wenselijk zou be-

schouwen. Tot op heden heeft de regering daarover nog geen uitspraak gedaan, maar ik wil wel vragen of ze daartoe bereid is en dus meer wil doen dan een louter administratief-juridisch standpunt innemen. Zolang de Vlaamse regering de CBL niet beoordeelt als een niet wenselijke evolutie, zie ik niet in waarom ik dat element als een subsidie criterium zou opnemen, want het invoeren en daarna weer afschaffen van een criterium kan de continuïteit van het beleid in het gedrang brengen.

Ik sluit me voor een stuk aan bij de kritische bemerkingen van de heren Malcorps en Wille over de procedure. Dat is echter mijn persoonlijke mening. Als minister kan ik niet zomaar een criterium toevoegen. Ik herhaal dat ik aan de regering zal vragen of ze bereid is om een duidelijk standpunt in te nemen over de wenselijkheid van het systeem. Natuurlijk moet de volledige autonomie van de gemeenten worden gerespecteerd.

Ik hoop dat ik hiermee het misverstand dat is ontstaan tijdens de studiedag, uit de wereld heb geholpen. Het ontstond op basis van eerdere verklaringen. Mijn uitleg vandaag sluit aan bij het standpunt dat ik tijdens de begrotingscontrole heb ingenomen.

U vraagt of gemeenten nog kunnen doorgaan met CBL. Op juridisch vlak zijn er geen obstakels. Dat heeft minister Van Grembergen verklaard. Het is niet aan mij om te oordelen over de eventuele risico's die de gemeenten lopen als er uiteindelijk geen contract wordt afgesloten. Ik ben de mening toegedaan dat te veel gemeenten te veel verwachten van de contracten. De transactie kan omwille van vele redenen geen doorgang hebben. Het al dan niet behouden van de mogelijkheid tot subsidiëring zou er een kunnen zijn, maar een veel belangrijker obstakel wordt gevormd door de vele eisen die de andere contractant waarschijnlijk zal stellen en waar niet alle gemeenten of groepen van gemeenten op zullen kunnen ingaan.

Het opzetten van een steunpunt is eerder de taak van de VVSG. De vereniging kan zo haar leden steunen die van dit soort contracten gebruik wensen te maken.

Voor het antwoord op de vraag naar de risico's voor de gemeenten die niet wensen door te gaan met het systeem, verwijs ik naar minister Van Grembergen, want hij is bevoegd voor het gemeentelijk beleid. Wellicht hebben heel wat gemeenten behoefte aan extra informatie over CBL. Een eventueel gebrek aan deze informatie, heeft hen echter niet tegengehouden om een procedure op te

Sannen

starten, met alle risico's van dien, ook op financieel vlak.

Een steunpunt in de schoot van de VVSG is misschien nuttig, al is het de vraag of het de veelal technisch-juridische vragen zal kunnen beantwoorden zonder een beroep te doen op gespecialiseerde juristenbureaus. Het is bovendien de vraag of die bureaus voldoende objectief kunnen zijn, want sommige zijn ook betrokken bij de opmaak van de contracten zelf.

Ik kan de gevolgen niet inschatten voor een gemeente die niet doorgaat met de constructie. Ik ga er echter van uit dat de gemeenten zich hebben ingedekt tegen dergelijke risico's alvorens verdere stappen te zetten.

U stelde een vraag over het inbrengen van rioolgebruiksrechten in een intercommunale. Dat wordt onderzocht. Deze constructies mogen niet worden vergeleken met CBL, want ze beogen ook de overdracht van de exploitatie, van het feitelijk beheer van het stelsel naar Belgisch recht. Deze aspecten zijn uitdrukkelijk uitgesloten bij CBL.

Op de vraag over het bodemsaneringsattest heb ik momenteel geen antwoord. Het lijkt me moeilijk om een antwoord te geven, want we hebben geen zicht op de precieze inhoud van de contracten. Pas als die inhoud duidelijk is, kan de OVAM oordelen of een bodemattest nodig is. Ik ben het eens met de heer Verfaillie dat omzichtigheid geboden is.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op het vlak van beslissingen over intercommunales worden de steden en gemeenten heel sterk gecontroleerd door de administratie Binnenlandse Aangelegenheden. De contracten zullen waarschijnlijk tot in de details nagekeken worden door de voogdijoverheid. Ik ga er daarom van uit dat we minister Van Grembergen hierover moeten ondervragen.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, veel gemeenten blijven op hun honger zitten. Wanneer zal de regering laten weten of ze de CBL als wenselijk beschouwt ? Kan daar een timing op worden geplakt ? Een aantal gemeenten bereikt de eindfase. De kosten komen er dus aan. Als de regering pas over een paar

maanden zegt dat ze niet achter de techniek staat, wat moet er dan gebeuren ? De regering moet heel dringend een standpunt innemen over de wenselijkheid van de techniek, ook al is die juridisch in orde.

De voorzitter : De heer Wille heeft het woord.

De heer Paul Wille : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het antwoord van de minister komt overeen met mijn verwachtingen. Hij heeft gelijk dat er technisch-juridisch geen probleem is, omdat de zaak tot de autonomie van de gemeenten behoort, al is het mogelijk dat die autonome keuze van de gemeenten zal worden beperkt via het decreet over intergemeentelijke samenwerking.

De meest verontrustende woorden kwamen van mijn partijgenoot, de heer De Cock. Hij had het over de closing. Het is natuurlijk gevaarlijk om bepaalde Engelse woorden te gebruiken, en andere niet. De term ruling is niet gevallen. Nochtans is dat een essentieel bestanddeel voor de doenbaarheid van het geheel. De heer De Cock werd reeds verleid zoals door de Lorelei. Hij heeft het al over de closing, maar eenmaal daarvan sprake is, dan is er niet alleen een voordeel voor de gemeente, maar telt elke kleine letter van de overeenkomst. Ik waarschuw ervoor dat de positieve effecten ontstaan door de duur van de overeenkomst. Ik ben het dus niet eens met de collega die beweert dat de gemeenten eigenaar zijn. Waarom verkoopt de gemeente dan eerst ? Dat wordt verkocht en daarna terug geleast, houdt in dat de gemeenten geen eigenaar meer zijn.

Mijnheer de voorzitter, ik stel voor om bij een volgende gelegenheid ook eens de reacties van de Europese Gemeenschap op dit dossier te bestuderen. Misschien kunnen we ook aan onze Nederlandse collega's vragen hoe het komt dat ze tijdens de paarse regeringsjaren zo wild enthousiast waren over het systeem, maar nu, na een paar jaar uitvoering, een heel andere klok luiden, zowel bij het ministerie van Economische Zaken als van VROM. Misschien kunnen we uit hun uitleg opmaken waarom we de zaak met de grootste omzichtigheid moeten behandelen.

Na het reces kunnen we het nog over deze zaak hebben. Het is niet eerlijk dat gemeenten eerst autonoom beslissen en poen scheppen om daarna aan de regering te vragen de problemen op te lossen, een adviesorgaan op te richten en subsidies te verstrekken om gemaakte fouten ongedaan te maken.

De voorzitter : De heer Geraerts heeft het woord.

Wille

De heer Jean Geraerts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik volg de heer Wille. Wat me in heel deze zaak opvalt, is de verschillende benadering van de traditionele partijen, afhankelijk van het feit of ze tot de meerderheid of tot de oppositie behoren. In elke gemeente werd immers oppositie tegen meerderheid gestemd. De traditionele partijen nemen geen duidelijk standpunt in.

Ik ben het eens met de minister en de heer Malcorps over het ethisch aspect. Ik vraag me af wat de vele sp-a-leden van de gemeentebesturen zullen doen als de Amerikaanse investeerder een wapenfabrikant blijkt te zijn. Hoe zullen ze dan reageren ?

De voorzitter : De heer Laloo heeft het woord.

De heer Boudewijn Laloo : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister omdat hij erop heeft gewezen dat de cross-border lease als technisch gegeven tot de bevoegdheid van zijn collega behoort. Aan de minister wil ik vragen om er bij de Vlaamse regering op aan te dringen een snelle uitspraak te doen over de subsidiëring, want dat is een essentieel element van de haalbaarheidsstudie.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.58 uur.*
